

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора Козир
Алли Володимирівни на дисертацію Твердохліб Наталії Валеріївни
**«Розвиток креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в
педагогічних коледжах»**, представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика
професійної освіти

1. Актуальність обраної теми

Сучасний етап розвитку музичної педагогіки вимагає від майбутніх учителів багатогранної підготовки не лише в сфері своєї спеціальності, але і в інших, наближених до неї сферах наукового знання і культури в цілому. Тому сьогодення вимагає радикального переосмислення стандартів професійної підготовки майбутніх музичного мистецтва у педагогічних коледжах. На сучасного вчителя музичного мистецтва покладена відповідальність не лише за інтелектуальний, а й морально-естетичний розвиток учнів, з цього приводу актуалізується проблема розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва, здатність реалізувати свій творчий потенціал у роботі з учнями. Проблема розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва, набуває особливої актуальності у зв'язку із реформою і розбудовою нової української школи. Саме тому тема дисертаційного дослідження Твердохліб Н.В. «Розвиток креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах» є актуальною як з теоретичних, так і з практичних міркувань. У цьому аспекті вагомого значення набуває наукове дослідження щодо теоретичного обґрунтування й експериментальної перевірки педагогічних умов на предмет доцільності їх використання у системі музичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність

Високий ступінь достовірності результатів дисертаційного дослідження Твердохліб Н.В. підтверджується: методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дисертації; ґрунтовним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації; виявленням причинно-наслідкових зв'язків між теоретичними знаннями та практичною підготовкою майбутніх учителів музичного мистецтва; різноманітністю теоретичної бази.

У дисертаційному дослідженні автор поставив собі за мету розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах. Досягнення поставленої мети базується на: здійсненні аналізу психолого-педагогічної, методичної літератури та практики; розробці й обґрунтуванні педагогічних умов; створенні та експериментальній перевірці моделі розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

Одержанню достовірних і обґрунтованих результатів сприяло застосування відповідного меті та завданням дисертаційного дослідження наукового інструментарію, який складається із вдало підібраних автором методів наукового пізнання: аналізу та узагальнення вітчизняної і зарубіжної педагогічної, психологічної та методичної літератури, нормативних документів; моделювання; педагогічного спостереження; тестування; анкетування; аналізу результатів музичної діяльності; педагогічного експерименту; методів статистичної обробки матеріалів, якісного й кількісного аналізу значущості результатів дослідження для перевірки їх достовірності та об'єктивності. Все це свідчить про те, що вибір Твердохліб Н.В. методів дослідження відповідає поставленій меті та завданням дисертації, обґрунтуванню і перевірці отриманих результатів.

Дисертаційна робота базується на широкій джерельній базі (дисертаційні дослідження, автореферати, монографії, наукові статті у періодичних вітчизняних та зарубіжних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій, тощо), що складається із 244 найменувань і які висвітлюють різні підходи як до розуміння специфіки фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Це дозволяє вести мову про належний рівень обґрунтованості наукових положень, отриманих результатів та вироблення методичних рекомендацій.

Структура роботи є логічною, відрізняється збалансованістю обсягу розділів та підрозділів, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

У першому розділі дисертації «Теоретичні основи проблеми розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва» виявлено ступінь наукової розробленості проблеми, розкрито сутність та розроблено компонентну структуру означеного феномена. У другому розділі «Педагогічні умови та модель розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах» розроблено критерії, показники та рівні, визначено принципи та обґрунтовано педагогічні умови розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва. На основі аналізу джерельної бази дослідження розроблена модель розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва, що від постановки мети до відбору підходів, принципів і ефективних педагогічних умов становить повний технологічний цикл. У третьому розділі дисертації «Експериментальне дослідження ефективності педагогічних умов розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах» – представлено організацію проведення констатувального, формувального й контрольного етапів педагогічного експерименту, перевірено ефективність педагогічних умов, показано динаміку формування досліджуваного явища. На основі теоретичного аналізу важливого наукового

завдання, а також проведеного емпіричного дослідження ефективності запропонованих педагогічних умов, Твердохліб Н.В. запропоновано конкретні практичні рекомендації, обґрунтованість яких підтверджується всім змістом дисертаційної роботи.

3. Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна одержаних результатів дослідження Твердохліб Н.В. полягає в тому, що вперше у вітчизняній педагогічній науці здійснено цілісне дослідження й обґрунтування педагогічних умов розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах (формування пізнавальної мотивації студентів педагогічних коледжів у процесі використання активних методів навчання; розвиток креативних здібностей у процесі інтеграції теоретичної та виконавської підготовки; забезпечення креативного розвитку в процесі індивідуальних занять в класі фортепіано); *уточнено* сутність, структурні компоненти (мотиваційний, інтелектуальний, творчий); критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-інтелектуальний, креативно-діяльнісний), показники та рівні креативності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Подальшого розвитку набули* форми й методи розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

Таким чином, вважаємо за доцільне підтвердити новизну наукових результатів дисертаційного дослідження Твердохліб Н.В., яка в першу чергу пов'язана з теоретичним обґрунтуванням та експериментальною перевіркою ефективності педагогічних умов, а також розробкою моделі розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва.

4. Значущість результатів дослідження для науки й практики та можливі шляхи їх використання

Значущість одержаних Н.В. Твердохліб результатів для музично-педагогічної науки полягає в розробці та апробації педагогічних умов та моделі розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва у педагогічних коледжах.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що розроблено методичний супровід педагогічних умов розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах; розроблено та впроваджено в навчальний процес педагогічних коледжів методичні рекомендації «Креативна підготовка студентів у класі фортепіано»; створено методичні вказівки щодо застосування викладачами педагогічних коледжів творчих завдань (художньо-педагогічного аналізу музичних творів, підбору на слух акомпанементу, імпровізації на задану тему, створення мелодії та обробок) для занять із основного музичного інструменту.

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Основні положення дисертації Н.В. Твердохліб достатньо повно висвітлені у 16 одноосібних наукових і науково-методичних працях, серед яких: 5 статей у фахових виданнях України; 2 – у закордонних виданнях; 8 тез у матеріалах конференцій; 1 методичні рекомендації.

6. Оцінка змісту й оформлення дисертації та автореферату

Дисертація та автореферат написані грамотно й оформлені згідно з вимогами пунктів 9, 11, 13, 14 затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567 «Порядку присудження наукових ступенів» (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015). Стиль викладу в них матеріалів досліджень,

наукових положень, висновків і рекомендацій доступний для їх сприйняття.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. В авторефераті основні положення дисертації викладені повно й докладно. Наукові положення, висновки й рекомендації, наведені в авторефераті, належним чином розкриті та обґрунтовані в рукописі дисертації.

7. Зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи наукову вартість і практичну значимість дисертаційного дослідження Н.В. Твердохліб, слід однак висловити ряд зауважень та побажань, що носять дискусійний характер:

1. У першому розділі дисертації автором розглянуті теоретичні основи розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва. На нашу думку, в процесі аналізу можливо було б не лише розкривати особливості розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва, а й проаналізувати їх з позиції практичної діяльності вчителів музичного мистецтва.

2. Одним із основних принципів розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва є принцип творчого саморозвитку. Бажано було б ширше розкрити впровадження цього принципу в експериментальну роботу.

3. У дисертаційному дослідженні важливе місце відведено педагогічним умовам, що забезпечують отримання автором запланованого результату. На нашу думку, слід було б більш детально розкрити, як саме педагогічна умова забезпечення креативного розвитку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі індивідуальних занять в класі фортепіано впливає на процес оптимізації розвитку креативності студентів у процесі навчання в педагогічних коледжах.

4. У процесі експериментальної роботи автором використані методи розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва. На нашу

думку, слід було б ширше розкрити впровадження цих методів в експериментальне навчання майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

5. У додатках варто було б представити більше матеріалів, що пропонувались на заняттях в класі фортепіано.

6. Доцільно було б ширше окреслити подальші напрямки наукових досліджень і перспективи розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

7. У тексті дисертації присутні певні стилістичні неточності, які бажано було б виправити.

Однак зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, якій притаманні оригінальність, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, глибина підходів до визначення сутності та змісту розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Твердохліб Н.В. «Розвиток креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах» є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором самостійно на актуальну тему. Отримані нові науково-обґрунтовані результати сукупності вирішують важливе наукове завдання, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва в педагогічних коледжах.

Ураховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Твердохліб Н.В. «Розвиток креативності майбутніх учителів

музичного мистецтва в педагогічних коледжах» відповідає пункту 13 “Порядку присудження наукових ступенів”, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методики музичної
освіти, хорового співу і диригування факультету
мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

